

Portal Województwa Lubuskiego

Pogranicze w dobie koronawirusa

Kategoria - Współpraca zagraniczna

Data publikacji - 31 maja 2021 godz. 14:10

O różnych aspektach współpracy transgranicznej rozmawiali przedstawiciele z polskich i niemieckich regionów podczas seminarium eksperckiego „Współpraca transgraniczna na polsko-niemieckim pograniczu w obliczu pandemii COVID-19”, które odbyło się w 31 maja br.

Jak wyglądała współpraca polskich i niemieckich regionów przygranicznych w dobie

pandemii koronawirusa? Jaki wpływ na życie mieszkańców pogranicza wywarły zamknięcie granic wewnętrznych UE w marcu 2020 roku i wprowadzane kolejne obostrzenia? Czy należy uzgodnić minimalne unijne standardy współpracy transgranicznej, aby nie dopuścić do podobnych wyzwań w sytuacjach kryzysowych w przyszłości?

Spotkanie zorganizowało Województwo Lubuskie - Biuro Regionalne Województwa Lubuskiego w Brukseli oraz Regionalne Biuro Województwa Dolnośląskiego w Brukseli we współpracy z Europejskim Komitetem Regionów – sekretariatem Komisji Polityki Spójności Terytorialnej i Budżetu UE -COTER. Stanowisko Województwa Lubuskiego przedstawił Członek Zarządu Województwa Tadeusz Jędrzejczak. Wnioski z wydarzenia będą stanowić wkład regionów polsko-niemieckiego pogranicza do „Konferencji w sprawie przyszłości Europy”.

Wydarzenie poświęcone było relacjom transgranicznym pomiędzy Polską a Niemcami w dobie pandemii koronawirusa oraz w obliczu licznych obostrzeń wprowadzanych przez oba kraje. Tymczasowe zamknięcie granicy w celu powstrzymania rozprzestrzeniania się pandemii, które miało miejsce w 2020 r., w znaczący sposób wpłynęło na różne aspekty życia mieszkańców polsko-niemieckiego pogranicza, w tym na funkcjonowanie gospodarki, rynek pracy czy świadczenie usług publicznych w obszarze transportu, zdrowia i edukacji, ale także na poziom wzajemnego zaufania mieszkańców i relacji społecznych.

Celem spotkania była wzajemna wymiana doświadczeń oraz podjęcie próby wskazania kluczowych wniosków, mogących przyczynić się do uniknięcia lub zminimalizowania skutków wystąpienia podobnych kryzysów w przyszłości.

Ze względu na tematykę i szerszy, europejski kontekst, do udziału w seminarium zaproszeni zostali również przedstawiciele Komisji Europejskiej (KE) oraz Europejskiego Komitetu Regionów (KR), którzy przedstawili wnioski wynikające z badań i analiz dotyczących wpływu pandemii na utrudnienia we współpracy transgranicznej oraz rekomendacje dotyczące zarządzania podobnymi kryzysami w przyszłości.

Członek Zarządu Województwa Tadeusz Jędrzejczak witając uczestników spotkania zwrócił uwagę, że pandemia jest czasem trudnym dla wszystkich, ale w przypadku mieszkańców regionu transgranicznego jest to bardziej dolegliwe, bo zaburza codzienne, utrudnione już i tak przez pandemię funkcjonowanie: brak możliwości edukacji i kształcenia – przez uczniów i studentów; brak możliwości prowadzenia działalności gospodarczej lub świadczenia pracy; wreszcie brak możliwości spotkania z najbliższymi po drugiej stronie granicy. Zamknięcie granic z powodu pandemii to także ograniczenie swobód Unii Europejskiej. T. Jędrzejczak podkreślił też, iż pandemia nie zna granic, dlatego tak ważna była dla Województwa Lubuskiego wspólna walka z koronawirusem we współpracy z partnerami z Niemiec – Brandenburgią oraz Saksonią.

Dorota Witoldson, przedstawicielka Komisji Europejskiej, DG REGIO z Wydziału Europejskiej Współpracy Transgranicznej przedstawiła uczestnikom spotkania wnioski z raportu opublikowanego przez Dyрекcję Generalną Komisji

Europejskiej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej pt. „The effects of COVID-19 induced border closures on cross-border regions” („Wpływ zamknięcia granic spowodowanego przez COVID-19 na regiony transgraniczne. Raport empiryczny obejmujący okres od marca do czerwca 2020 r.). Wiele podobnych problemów we współpracy transgranicznej odnotowano praktycznie we wszystkich krajach UE, gdy 15 i 16 marca 2020 r. zamknięte zostały przez poszczególne kraje członkowskie granice wewnętrzne UE. Główne zalecenia płynące z badania DG REGIO to m.in. większa uważność na potrzeby regionów transgranicznych, konieczność rozpoczynania działań od szczebla lokalnego i regionalnego oraz branie pod uwagę potrzeb ludzi, lokalnych społeczności. W raporcie podkreślono też rolę Europejskich Ugrupowań Współpracy Transgranicznej, a także tworzenia obserwatoriów do ciągłego monitorowania prawodawstwa i sytuacji kryzysowych w obszarach przygranicznych.

Z kolei opinię Europejskiego Komitetu Regionów o transgranicznych usługach publicznych, w której zaproponowano opracowanie minimalnych standardów współpracy w sytuacjach kryzysowych przedstawił jej sprawozdawca, **Dr Pavel Branda, zastępca wójta gminy Radlo (Czechy), członek Europejskiego Komitetu Regionów i przewodniczący międzyregionalnej grupy współpracy transgranicznej w KR**. W opinii Europejski Komitet Regionów zachęca do tworzenia odpowiednich ram prawnych dla wspólnych usług publicznych, tworzenie punktów kontaktowych do wzajemnej wymiany informacji oraz informowania obywateli o usługach transgranicznych. P. Branda podkreślił też potrzebę dialogu i dalszych działań promujących usługi transgraniczne, w szczególności takich, które dotrą do obywateli i pozwolą im samym zabrać głos jakich transgranicznych usług publicznych im brakuje.

W drugiej części wydarzenia głos zabrali przedstawiciele wszystkich regionów polsko-niemieckiego pogranicza, zarówno ze szczebla władz regionalnych jak i przedstawiciele szczebla lokalnego, przedstawiciele euroregionów czy też instytucji i organizacji, których działalność ma charakter transgraniczny.

Członek Zarządu Województwa Tadeusz Jędrzejczak jeszcze raz podkreślił konieczność wspólnego stawiania czoła wyzwaniom, takim jak pandemia, a o szczegółach współpracy w momencie pierwszej fali pandemii w 2020 r. opowiedziała Zastępca Dyrektora Departamentu Ochrony Zdrowia w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego Mirosława Dulat. Prelegentka przywołała apel Marszałek Województwa Elżbiety Anny Polak o wsparcie wystosowany do niemieckich sąsiadów oraz ich natychmiastową reakcję i pomoc. Województwo Lubuskie dokonywało zakupu materiałów ochronnych i sprzętu w ramach przystosowanego do nowej sytuacji i pandemii COVID-19 Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego z funduszy Unii Europejskiej, ale wsparcie to mogło być udzielone przede wszystkim szpitalom jednoimiennym. Mimo szybkiej reakcji dostosowania programu operacyjnego i wielu działań własnych, Województwo nie było w stanie w szybkim czasie zaspokoić potrzeb wszystkich szpitali w regionie, dlatego poprosiło o wsparcie ze strony niemieckich krajów związkowych. Wsparcie to w postaci materiałów ochronnych i produktów do dezynfekcji, a następnie również w postaci sprzętu medycznego zostało rozdysponowane wśród różnych szpitali w regionie np. materiały ochronne przekazano także do szpitali psychiatrycznych, które nie leczyły

pacjentów COVIDowych, ale nie mogły zaprzestać swojej działalności i opieki nad swoimi pacjentami.

O innych, gospodarczych i społecznych a także europejskich wyzwaniach wspomniał z kolei Dyrektor Biura Współpracy Zagranicznej UMWL Radosław Brodzik. W swojej wypowiedzi podkreślił też, Województwo Lubuskie bazując na ubiegłorocznych doświadczeniach z pierwszej fali i zamknięcia granic, ale również na doświadczeniach z trwającej nadal pandemii opracuje wnioski, które mogą posłużyć jako kontrybucja do rozpoczętej w UE w maju br. Konferencji w sprawie przyszłości Europy.

Podczas wydarzenia wspomniano również o aspektach społecznych i międzyludzkich. Pandemia wpłynęła także na realizację wielu projektów Europejskiej Współpracy Terytorialnej czy lokalnych dwustronnych projektów. Ich beneficjenci podjęli kroki, aby szybko dostosować się do nowej rzeczywistości, wiele spotkań polsko-niemieckich przeniosło się do sfery wirtualnej. Wskazuje to też na konieczność uwzględnienia wspierania potrzeb cyfryzacji różnego rodzaju instytucji w obszarach przygranicznych w kolejnej generacji programów Europejskiej Współpracy Transgranicznej. Jak podkreślali też prelegenci, nie wszyscy mieszkańcy pogranicza mieli taką szansę np. osoby starsze, które nie zawsze mają kompetencje cyfrowe czy dostęp do Internetu. Ponadto, nawet najlepsze wydarzenie wirtualne nie jest w stanie zastąpić spotkań międzyludzkich.

Przygotowanie: Biuro Regionalne Województwa Lubuskiego w Brukseli